

CZYM SĄ KOLOSY?

Niby proste pytanie. Jeśli ktoś był, widział i poczuł tę atmosferę, najzwyczajniej wie, nie ma o czym mówić, sprawa oczywista.

A jeśli nie? Zacznijmy od definicji.

Po pierwsze: Kolosy to nazwa pierwszych polskich nagród za dokonania eksploracyjne przyznawanych corocznie począwszy od marca 2000 roku. Ich pomysłodawcą jest Janusz Janowski.

Po drugie: Kolosy to nieoficjalna, ale powszechnie używana nazwa Ogólnopolskich Spotkań Podróżników, Żeglarzy i Alpinistów, największej w Europie imprezy podróżniczej, która każdego marca odbywa się w Gdyni. Jej organizatorami są Urząd Miasta Gdynia i agencja MART z Krakowa. Trwa trzy dni, podczas których od rana do wieczora w ogromnej hali, mogącej pomieścić równocześnie nawet cztery tysiące widzów, zaadoptowanej tak, by pełniła również funkcję sali kinowej, odbywają się prezentacje (relacje, pokazy zdjęć oraz filmów) najciekawszych podróżniczych dokonań minionego roku kalendarzowego. Uzupełnieniem pokazów są liczne wydarzenia towarzyszące: wystawy zdjęć, seminaria specjalistyczne, spotkania z autorami książek czy targi sprzętu outdoorowego. Kulminacyjny punkt programu to zawsze ceremonia wręczenia nagród.

Po trzecie: I tu pojawia się trudność.

Bo Kolosy to również instytucja. Albo – ten termin będzie bardziej odpowiedni – marka, pod którą realizowanych jest wiele różnorodnych działań, których nadrzędny cel to popularyzacja niekomercyjnej działalności eksploracyjnej, a także integracja polskiego środowiska podróżniczego. Pod szyldem Kolosów działa m.in. strona internetowa, odbywają się także spotkania z podróżnikami w różnych miastach Polski, nie tylko w Gdyni.

Przede wszystkim jednak Kolosy to ludzie.

Może i brzmi to jak egzaltowany slogan, ale co na to poradzić. To ludzie są w całym tym przedsięwzięciu najważniejsi.

Kolosy (nagrody)

Honorowe nagrody przyznawane dorocznie przez Kapitułę Kolosów za dokonania zrealizowane (ukończone) w trakcie roku poprzedzającego werdykt. A zatem, przykładowo, Kolosy 2006 to nagrody przyznane podczas imprezy odbywającej się w marcu 2007 za osiągnięcia roku 2006. Kapituła, którą od roku 2010 wspiera ciało doradcze, Rada Kolosów, nagradza osiągnięcia w pięciu równorzędnych kategoriach: „Podróże”, „Żeglarstwo”, „Alpinizm”, „Eksploracja jaskiń” oraz „Wyczyn roku”. Jedynym organizatorem Nagrody Kolosy jest MART.

Kapituła Kolosów

Stałe gremium, w skład którego wchodzi osoby cieszące się autorytetem w środowisku podróżniczym. Jego członkowie co roku wybierają laureatów Super Kolosa, Nagrody im. Andrzeja Zawady, Nagrody Specjalnej Kolosów, przede wszystkim zaś – od edycji za rok 2009 wspólnie z Radą Kolosów – nagród za podróżnicze dokonania roku w pięciu kategoriach. Kapitułę Kolosów tworzy siedem osób: Piotr Chmieliński, Krystyna Chojnowska-Liskiewicz, Andrzej Ciszewski, Maciej Kuczyński, Leszek Cichy, Krzysztof Wielicki oraz Janusz Janowski. We wcześniejszych latach w Kapitułę zasiadali również m.in. Wojciech Jacobson, Stanisław Szwarc-Bronikowski oraz Andrzej Zawada.

<http://www.kolosy.pl/index.php/nagrody/kapituła>

Rada Kolosów

Począwszy od edycji za rok 2009 Kapitułę wspomaga Rada Kolosów, powoływana corocznie przez organizatora nagród w porozumieniu z Kapitułą. Osoby zasiadające w Radzie biorą udział w wyborze Kolosów za dokonania roku, głosując każdy w „swojej” kategorii. W skład Rady Kolosów wchodzi obecnie: Piotr Drożdż i Bogusław Kowalski (Alpinizm), Dariusz Bartoszewski, Rafał Kardaś i Marek Lorczyk (Eksploracja jaskiń), Piotr Opacian, Radosław „Chopin” Siuda i Tomek Michniewicz (Podróże), Lech Flaczyński, Janusz Bochenek i Dawid Andres (Wyczyn roku) oraz Dominik Bac, Marek Słodownik i Maciej Krzeptowski (Żeglarstwo).

<http://www.kolosy.pl/index.php/nagrody/rada>

Kolosy (przyznawanie nagród)

Kolosy wręczane są zawsze w marcu (wyjątkiem był rok 2002, gdy ceremonia odbyła się w kwietniu). W trakcie trzech pierwszych edycji Kolosów wybór laureatów był dwuetapowy. Kandydaci do nagród najpierw prezentowali swoje dokonania podczas Ogólnopolskich Spotkań Podróżników w Gdyni, następnie Kapituła wybierała najlepsze z nich i w ostatni dzień Spotkań ogłaszała nominacje do Kolosów w poszczególnych kategoriach. Nominacja miała rangę wyróżnienia, sami nominowani zaś otrzymywali zaproszenie do udziału w finale Kolosów. Pierwszy odbył się w Wieliczce, dwa kolejne w Krakowie. Każdy składał się z prelekcji osób nominowanych, posiedzeń Kapituły i ceremonii wręczenia statuetek. Począwszy od Kolosów 2002 finał odbywa się w Gdyni, w ostatni dzień OSPŻiA Kapituła wybiera zaś od razu zwycięzców i wyróżnionych.

Super Kolos

Honorowa nagroda przyznawana co roku przez Kapitułę Kolosów za całokształt osiągnięć lub w uznaniu wybitnego historycznego dokonania zespołowego, zazwyczaj w jego rocznicę.

Nagroda specjalna Kolosów

Honorowa nagroda, którą Kapituła wręcza co roku (począwszy od edycji za rok 2004) w uznaniu dorobku lub dokonań ważnych dla środowiska podróżniczego, a wykraczających poza kategorie, w których przyznawane są Kolosy.

Nagrody publiczności

Honorowe nagrody za najlepszą prezentację oraz najlepszą fotografię towarzyszącą Kolosom wystawy FotoGlob, przyznawane w głosowaniu publiczności (począwszy od edycji za rok 2003).

Nagroda dziennikarzy

Honorowa nagroda przyznawana niezależnie od werdyktów Kapituły w głosowaniu dziennikarzy akredytowanych podczas finału imprezy (po raz pierwszy w edycji za rok 2000).

Nagroda im. Andrzeja Zawady

Nagrodą finansowa w wysokości piętnastu (początkowo dziesięciu) tysięcy złotych fundowana przez prezydenta Gdyni z przeznaczeniem na organizację wyprawy dla osoby lub osób wybranych przez Kapitułę spośród kandydatów, którzy zgłoszą projekt ciekawego i ambitnego przedsięwzięcia, wykażą się obiecującym dorobkiem i nie przekroczyli określonego wieku (początkowo było to dwadzieścia sześć lat, potem trzydzieści, dziś trzydzieści pięć). Po raz pierwszy nagrodę – wraz z grantem – przyznano 24 lutego 2002 roku. Wręczają ją zawsze prezydent Gdyni oraz Anna Milewska, wdowa po Andrzeju Zawadzie.

Nagroda Wiecznie Młodzi

Analogiczna do Nagrody im. Andrzeja Zawady nagroda finansowa (15 tys. zł) fundowana przez prezydenta Gdyni dla laureatów, którzy przekroczyli 65 rok życia.

Statuetki

Laureaci Kolosów otrzymują statuetki przedstawiające postaci nawiązujące wyglądem do słynnych Moai, posągów z Wyspy Wielkanocnej. Podczas pierwszej ceremonii wręczenia nagród, która odbyła się w kopalni w Wieliczce, statuetki przygotowano z soli. Przed drugą edycją wykonano je z kamienia według projektu studentów krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych. Ustalony wtedy wzór Kolosa, z niewielkimi poprawkami, stosowany jest do dzisiaj. Każda statuetka Kolosa jest rzeźbiona ręcznie, a więc niepowtarzalna. Od wielu lat wytwarza je ten sam krakowski kamieniarz. Materiał, z którego są wykonane, to porfir – skała pochodzenia wulkanicznego, podobnie jak tuf, z którego powstały Moai – w średniowieczu stosowany do produkcji posągów i kolumn (między innymi w rzymskim panteonie i w Hagii Sophii). Po wypolerowaniu nabiera charakterystycznego koloru (coś pomiędzy purpurą a fioletem). „Zwykły” Kolos waży 6,3 kilograma, Super Kolos – prawie dziesięć.

Tekst pochodzi z książki Piotra Tomzy,
Pokolenie Kolosów, W.A.B., Warszawa 2014

